

Záznam

ze zasedání 164. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR,
konané dne 12. dubna 2022 na Úřadu vlády

Program:

1. Body k projednání
 - 1.1 Aktuální situace na Ukrajině a její dopady na ČR
 - 1.2 Zpráva o stavu přípravy a realizace Národního plánu obnovy, Modernizačního fondu a Fondu pro spravedlivou transformaci
 - 1.3 Příprava předsednictví ČR v Radě EU
 - 1.4 Změna ve vedení Pracovního týmu RHSD ČR pro kulturní otázky
 - 1.5 Zprávy o realizaci projektů sociálních partnerů obsahujících aktivity k prohloubení sociálního dialogu (§ 320a, písm. a) zákoníku práce) a opatření v oblasti prevence rizik vzniku poškození zdraví zaměstnanců následkem pracovního úrazu nebo nemoci z povolání (§ 320a, písm. b) zákoníku práce) za rok 2021
2. Body pro informaci
 - 2.1 Přehled přípravy dopravních staveb s plánovaným zahájením v nejbližších letech a stavebními náklady nad 300 mil. Kč
 - 2.2 Strategický plán Společné zemědělské politiky na období 2023 – 2027
3. Různé

Příloha:

- Stanoviska zástupců zaměstnavatelů k materiálům 164. Plenární schůze RHSD ČR
- Stanovisko KZPS ČR k podkladovým materiálům

Průběh jednání

Jednání zahájil a řídil předseda vlády a předseda RHSD ČR prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M. (dále jen „předsedající“), který v úvodu přivítal účastníky a seznámil je s výsledky jednání Předsednictva RHSD ČR, které rozhodlo o změně pořadí projednávaných bodů.

Bod 1.5 Zprávy o realizaci projektů sociálních partnerů obsahujících aktivity k prohloubení sociálního dialogu (§ 320a, písm. a) zákoníku práce) a opatření v oblasti prevence rizik vzniku poškození zdraví zaměstnanců následkem pracovního úrazu nebo nemoci z povolání (§ 320a, písm. b) zákoníku práce) za rok 2021

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR schvaluje zprávy o realizaci projektů sociálních partnerů obsahujících aktivity k prohloubení sociálního dialogu dle § 320a, písm. a) zákoníku práce a opatření v oblasti prevence rizik vzniku poškození zdraví zaměstnanců následkem pracovního úrazu nebo nemoci z povolání dle § 320a, písm. b) zákoníku práce za rok 2021.

Bod 1.4 Změna ve vedení Pracovního týmu Rady hospodářské a sociální dohody ČR pro kulturní otázky

Předseda ČMKOS Josef Středula upozornil v souvislosti s jednáním Pracovního týmu RHSD ČR pro kulturní otázky na potřebu zachovávat sociální smír a základní pravidla jednání i při práci pracovních týmů.

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR:

- **odvolává z funkce vedoucího Pracovního týmu RHSD ČR pro kulturní otázky Mgr. Jana Chmelička;**
- **jmenuje do funkce vedoucího Pracovního týmu RHSD ČR pro kulturní otázky Ing. Jiřího Horeckého, Ph.D., MBA, viceprezidenta KZPS ČR a prezidenta Unie zaměstnavatelských svazů ČR.**

Bod 1.3 Příprava předsednictví ČR v Radě EU

Náměstek ministra pro evropské záležitosti Mgr. Marek Havrda, Ph.D. představil přípravu ČR na předsednictví v Radě EU, jež je zásadním způsobem ovlivněna probíhající válkou na Ukrajině. Klíčové bude zvládnutí sektorových agend předsednictví a legislativního procesu EU. Předběžně byly identifikovány priority českého předsednictví, mezi něž patří zejména zvládnutí uprchlické krize a poválečná obnova Ukrajiny, energetická bezpečnost, posílení evropských obranných kapacit a bezpečnost kybernetického prostoru, strategická odolnost evropské ekonomiky a odolnost demokratických institucí. Konečná podoba jednotlivých priorit bude záviset na mezinárodní situaci i na postupu francouzského předsednictví a bude známa v červnu 2022.

Předseda ČMKOS Josef Středula zdůraznil důležitou roli sociálního smíru napříč jednotlivými agendami včetně diskuse se sociálními partnery při přípravě sociálního summitu a požádal ministra zdravotnictví o zvýšený důraz na témata soběstačnosti EU v oblasti lékové politiky a řešení otázky karcinogenních vlivů na pracovišti.

Místopředseda vlády a ministr zdravotnictví prof. MUDr. Vlastimil Válek, CSc., MBA, EBIR uvedl, že farmaceutický průmysl EU musí být principiálně podpořen, a to nejen vývoj, ale i aplikovaný výzkum a výroba. Systematický onkologický program bude rozšířen o preventivní oblast, zejména ve smyslu preventivních zdravotních prohlídek.

Prezident SP ČR Ing. Jaroslav Hanák upozornil, že priority předsednictví musí následovat i komunikační kampaň zaměřená na výhody členství v EU, některé negativní nálady ve společnosti nesmí být podceňovány. Je třeba prověřit informace o nedostatečných finančních odměnách pracovníků z řad studentů, kteří se na přípravě a zajištění předsednictví podílejí. Vzhledem k aktuální mezinárodní situaci by jednou z priorit mělo být uspořádání konference o rekonstrukci Ukrajiny.

Předsedající uvedl, že v obnově válkou zničené Ukrajiny vidí velkou příležitost pro ČR i české podnikatele a o jisté formě summitu či donátorské konference se v této souvislosti uvažuje. Podpořil také připomínku předsedy ČMKOS Josefa Středuly ohledně většího rozproštění pořádaných akcí do regionů, problémem však je pokročilý stav příprav a již realizované veřejné zakázky na jednotlivé akce.

Prezident SOCR ČR Ing. Tomáš Prouza, MBA shrnul priority do hesel bezpečnost, odolnost a solidarita a připomněl, že po skončení předsednictví je nezbytné využít potenciál pracovníků, kteří se na něm podíleli.

Prezident HK ČR Ing. Vladimír Dlouhý, CSc. požádal o pravidelné předkládání informace o stavu příprav a zajištění předsednictví a o zapojení sociálních a hospodářských partnerů do příprav jednotlivých akcí. Připomněl, že nezbytnou podmínkou úspěchu případné konference či plánu na poválečnou obnovu Ukrajiny je stabilizace situace a schopnost Ukrajiny zajistit samostatnou správu země bez korupce.

Předseda ASO ČR Bohumír Dufek upozornil na důležitý aspekt spolupráce s Evropským hospodářským a sociálním výborem jako klíčovou poradní institucí EU.

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR bere na vědomí předložený materiál.

Sociální partneři:

- žádají vládu o pokračování jejich zapojení do příprav předsednictví ČR v Radě EU;
- vyzývají vládu k organizaci donátorské konference na podporu poválečné obnovy Ukrajiny pod patronací CZ PRES a za podpory sociálních partnerů;
- upozorňují na vhodnost propagace a vysvětlování programu a priorit CZ PRES veřejnosti s ohledem na důležitost předsednictví při posilování vlivu ČR na EU.

Bod 1.1 Aktuální situace na Ukrajině a její dopady na ČR

1. místopředseda vlády a ministr vnitra Mgr. Bc. Vít Rakušan představil aktuální situaci s tím, že uprchlická situace je v tuto chvíli stabilní, přičemž počet nově příchozích z Ukrajiny je nyní nižší, než počet osob, které se vzhledem k částečnému uklidnění situace na Ukrajinu vrací. Pomoc uprchlíkům ze strany ČR byla oceněna i při návštěvě komisařky EK pro vnitřní věci Ylvy Johansson. Představil rovněž prezentaci mapující jednotlivé kroky a strategická východiska ke zvládnutí uprchlické vlny související s invazí Ruska na Ukrajinu.

Prezident SP ČR Ing. Jaroslav Hanák poděkoval za zvládání uprchlické krize na centrální i regionální úrovni, nelze však zapomínat na související ekonomické aspekty v podobě rychle rostoucí inflace, cen energií i nedostatku ekonomických vstupů. Situace tvrdě doléhá na běžné občany i podnikatele a vláda by měla urychleně představit středně i dlouhodobá řešení. Sociální partneři jsou připraveni se podílet na přípravě avizovaného energetického plánu odklonu od fosilních paliv z Ruska v příštích letech.

Viceprezident SP ČR Mgr. Jan Rafaj, MBA upozornil na problematiku jazykového vzdělávání dospělých uprchlíků, kdy současná kapacita jazykových kursů nestačí a je třeba zvážit zavedení online jazykových kursů s cílem urychlené adaptace všech uprchlíků na život v ČR. V zájmu bezproblémového začlenění uprchlíků na trh práce je zapotřebí detailněji zjišťovat bližší údaje o jejich kvalifikaci a analyzovat délku trvání akreditace u vybraných profesí, respektive porovnat ji s okolními státy, aby se předešlo odlivu kvalifikovaných pracovních sil z ČR.

Viceprezident KZPS ČR Ing. Vladimír Budinský, MBA ocenil pragmatismus vlády při přístupu k řešení problémů, připomněl však situaci v zásobování plynem, kde vzhledem k nedostatečným zásobám bude zapotřebí přikročit i k regulaci jeho odběru. Rostoucí inflace se značně dotýká i podnikatelů, kdy rostoucí ceny energetických vstupů výrazně zdražují celkové ceny průmyslových výrobců.

Viceprezident KZPS ČR Ing. Jiří Nouza potvrdil vážnost situace, kdy jsou stavební firmy vystaveny dvojímu tlaku, jednak ze strany veřejných investorů na dodržení dohodnutých cen, tak i tlaku vzhledem ke zvyšujícím se cenám vstupních materiálů i energií. V mnoha případech se prozatím nedaří zahájit diskusi s krajskými samosprávami o úpravách cenových podmínek.

Viceprezident KZPS ČR Ing. Martin Pýcha zdůraznil, že i zemědělství je ve složité situaci vinou vysokých cen či nedostatku vstupů, přičemž z dlouhodobého hlediska je tato situace jen obtížně zvládnutelná. Je třeba apelovat na zajištění dostatečného množství českých potravin a monitorovat situaci v zahraničním obchodě se zemědělskými komoditami a v případě ohrožení realizovat jejich nákup do státních hmotných rezerv. Řešení situace by částečně napomohlo také odložení reformy společné zemědělské politiky o jeden rok, požádal proto ministra zemědělství, aby se zasadil o diskusi na evropské úrovni v tomto směru. Je zapotřebí pečlivě zvážit, zda naplňování cílů Zelené dohody a Strategie Farm to Fork cestou omezování produkce potravin je trvale udržitelné a zda nepovede k dalšímu nárůstu cen potravin. Závěrem vznesl dotaz k zajištění plateb zdravotního pojištění za ukrajinské zaměstnance, kteří odešli zpět na Ukrajinu.

Prezident HK ČR Ing. Vladimír Dlouhý, CSc. upozornil, že struktura kvalifikací ukrajinských uprchlíků pravděpodobně nepřispěje k řešení problémů na trhu práce, přesto je potřeba uprchlíky k začlenění na trh práce motivovat. Vzhledem k vysokým cenám energií připomněl podnět

k zahájení diskuse, s nímž se dopisem obrátil na některé členy vlády. Řešení v oblasti elektrické energie je možné spatřovat v institutu státního obchodníka, jenž by vykupoval elektřinu za ceny, jež se neodvíjejí od cen na energetické burze, nebo možnost stanovení nejvyšších marží prostřednictvím Energetického regulačního úřadu.

Předseda ČMKOS Josef Středula ocenil předložené informace i prezentaci, jež je dobrým základem pro systémový přístup a uklidnění situace, přičemž sociální partneři jsou připraveni k dalším jednáním o konkrétních otázkách. Je však nezbytné řešit zároveň všechny aspekty současné krize, kdy se situace ve společnosti vlivem zvyšujících se cen všeho zboží rychle dramatizuje a vláda by proto měla vystupovat aktivně k udržení sociálního smíru. Zaměstnanci jsou vystaveni největšímu propadu reálných mezd od 90. let, odbory jsou proto připraveny zahájit jednání o valorizaci platů státních zaměstnanců, zvýšení minimální mzdy i navyšování sociálních dávek. V souvislosti s uprchlickou vlnou zopakoval prosbu o zajištění překladu pracovní právní legislativy do ukrajinštiny a o dočasné zastavení možnosti agentur práce zprostředkovávat zaměstnání pro občany z třetích zemí. V každém případě by však měla být přijata strategie dalšího postupu směrem k uprchlíkům stanovující, zda ČR počítá s jejich plnou integrací, nebo naopak s jejich návratem zpět na Ukrajinu. Otázku omezení dodávek surovin nelze omezovat jen na zemní plyn, neboť se jedná také o železnou rudu a další zdroje, s nimiž by připravovaný energetický plán měl počítat. Vláda by měla konkretizovat všechny možné dopady odstoupení od dodávek plynu z Ruska a připravit alternativní řešení, například v podobě využití i již zakonzervovaných domácích zdrojů např. svítiplynu nebo zvážení možnosti státního vlastnictví zásobníků plynu a naplněnosti státních hmotných rezerv.

Předseda ASO ČR Bohumír Dufek upozornil na vysoké ceny potravin a pohonných hmot, jež se stávají pro řadu lidí značně limitujícím faktorem například i při cestách do zaměstnání. Vzhledem k současné energetické situaci je jasné, že ČR bude muset hledat vlastní energetické zdroje. V této souvislosti zmínil zejména podporu výstavby bioplynových stanic, ačkoliv vláda nemá tento bod ve svém programovém prohlášení, a vybudování přečerpávací elektrárny v prostorách dolu ČSA.

Předsedající reagoval na některé podněty, jež zazněly v diskusi. Uvedl zejména, že pětiletý termín pro odstoupení od ruských fosilních zdrojů je realistický termín vycházející z celoevropských závazků. Vláda věnuje velkou pozornost i inflaci a maržím prodejců, je však vedena snahou omezit případné zásahy do trhu na nezbytné minimum a zmírňovat dopady na obyvatele vhodným nastavením sociálního systému. Je třeba eliminovat domácí příčiny zdražování, protože vnější příčiny, mezi něž patří například cena ropy, ovlivnit nelze. Ve vztahu k Zelené dohodě opakovaně uvedl, že je třeba realisticky sledovat základní směřování debaty v EU a počítat proto s využitím obnovitelných zdrojů. Pokusy o jakoukoliv negaci Zelené dohody by se nesetkaly s úspěchem.

Místopředseda vlády a ministr zdravotnictví prof. MUDr. Vlastimil Válek, CSc., MBA, EBIR informoval, že o jazykové kursy pro ukrajinské zdravotníky, jež mají za cíl se seznámit s odbornou terminologií v českém jazyce, zatím není velký zájem, a vysvětlil postup při skládání nostrifikačních a aprobačních zkoušek a možnosti jejich úpravy. Problém může představovat i neexistence veřejného zdravotního pojištění na Ukrajině a etický rozměr možného návratu uprchlíků po zahájení léčby v zemích EU.

Místopředseda vlády a ministr práce a sociálních věcí Ing. Marian Jurečka uvedl, že aktuálně probíhá mapování kapacity bydlení, školských zařízení, zdravotnictví a trhu práce s cílem zjistit kapacity a možnosti uplatnění uprchlíků v území. Pokračují přípravy na přijetí nařízení vlády ke kurzarbeitsu, následovat bude rozhodnutí o objemu finančních prostředků a proces notifikace. Důležitou roli bude v následujícím období hrát ekonomická diplomacie, s jejímž přispěním může ČR získat některé chybějící zdroje. Jako klíčové se nyní jeví udržení sociálního smíru, konkrétní kroky budou připraveny v návaznosti na vytipování nejzranitelnějších skupin obyvatel. V rámci přípravy novelizace státního rozpočtu budou rovněž hledány cesty, jak zmírnit dopady rostoucích cen na státní zaměstnance.

Náměstek ministra školství, mládeže a tělovýchovy Ing. Robert Plaga, Ph.D. uvedl, že strategie vzdělávání uprchlíků předpokládá okamžité zapojení třetiny dětských uprchlíků do vzdělávacího procesu, zbývající dvě třetiny se v rámci adaptačních skupin zaměří na zvládnutí jazyka, jež je pro integraci nejdůležitější. Ke spojení obou skupin dojde k začátku nového školního

roku. V mateřských školách je v tuto chvíli 3.310 ukrajinských dětí, v základních školách pak 23.204 žáků, přičemž kapacity škol jsou dostatečné, ovšem s regionálními rozdíly. Proto je důležité pokračovat v mapování oblastí, kam uprchlíky směřovat.

Ministr zemědělství Ing. Zdeněk Nekula informoval o potravinové pomoci ukrajinské straně v objemu 120 tun trvanlivých potravin. V současné době nehrozí akutní nedostatek pracovních sil v zemědělství a potravinářství a zemědělská produkce není v tuto chvíli ohrožena. Hlavním problémem je rostoucí cena zemědělských vstupů, na druhou stranu došlo k navýšení výkupních cen, což částečně zvyšující se ceny vstupů nahrazuje.

Ministr průmyslu a obchodu Ing. Jozef Síkela v návaznosti na vystoupení prezidenta HK ČR potvrdil, že ministerstvo se myšlenkou zavedení institutu státního obchodníka zabývá jako jedním z modelů, který v některých zemích EU funguje. Hlavní problém je způsoben tím, že závislost ČR na dovozu energií a surovin z Ruska se v posledních letech zvyšovala a ČR je tak jednou ze zemí nejvíce závislých na dodávkách z Ruska. Pro případ výpadku dodávek surovin připravilo Ministerstvo průmyslu a obchodu materiál hodnotící možnosti alternativních dodávek. Při současných scénářích bude velmi těžké zachovat stávající životní úroveň, vláda však dělá vše pro to, aby dopady krize zmírnila. V zájmu udržení sociálního smíru apeloval na sociální partnery, aby působili na svoji členskou základnu s cílem minimalizovat napětí ve společnosti. Závěrem připomněl podobnost současné krize s energetickou krizí v 70. letech 20. století s tím, že bychom se měli poučit z nesprávných řešení, jež tuto krizi uměle prodlužovala.

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR bere na vědomí předložené informace.

Sociální partneři:

- **děkují za dosavadní i připravovaná jednání s MPO týkající se dodávek plynu pro firmy a průmysl, nedostatku surovin a zvýšení podpory exportu;**
- **žádají o urychlené přijetí nařízení vlády ke spuštění kurzarbeitu a jeho předložení vládě po projednání v RHSD ČR;**
- **vyzývají Ministerstvo vnitra k jednání o konkrétních strategických prioritách vlády ke zvládnutí uprchlické vlny z Ukrajiny;**
- **vyzývají vládu a krajské samosprávy k řešení navýšení cen u veřejných zakázek v důsledku zvýšení cen vstupních materiálů a energií.**

Bod 1.2 Zpráva o stavu přípravy a realizace Národního plánu obnovy, Modernizačního fondu a Fondu pro spravedlivou transformaci

Ministr průmyslu a obchodu Ing. Jozef Síkela upozornil, že Národní plán obnovy byl předchozí vládou připraven ve velmi fragmentované podobě bez stanovení prioritního strategického tématu. Ministerstvo se nyní snaží rozpracovat komponenty tak, aby bylo možno vyčerpat finanční prostředky, včetně dodatečně alokovaných 600 mil. EUR, v maximálním rozsahu. V tuto chvíli patří mezi základní priority snaha využít prostředky pro řešení následků energetické a uprchlické krize a získat více času na úpravu jednotlivých komponent. Cílem je zvýšení energetické bezpečnosti, podpora obnovitelných zdrojů energie a vytvoření stabilního záložního zdroje.

Předseda ČMKOS Josef Středula ocenil, že materiál pravdivě popisuje situaci, a vyjádřil obavu, že nebude možno vyčerpat alokované prostředky, neboť dosud bylo cílem nahrazení chybějících prostředků státního rozpočtu financemi z Národního plánu obnovy, což však neodpovídá cílům národního plánu. Pozornost je třeba věnovat také dodatečně získaným prostředkům Modernizačního fondu a jejich smysluplnému využití.

Prezident SP ČR Ing. Jaroslav Hanák zmínil dlouhodobé problémy s přípravou Národního plánu obnovy, jež vyústí i do problémů s čerpáním finančních prostředků, a upozornil na jen omezenou využitelnost fotovoltaických elektráren v českých podmínkách, přičemž tento zdroj nebude plnohodnotnou náhradou stávajících zdrojů elektrické energie. Rovněž kapacita námořní dopravy zkapalněného zemního plynu nebude moci nahradit dodávky zemního plynu z Ruska.

Ministr průmyslu a obchodu Ing. Jozef Síkela reagoval na proběhlou diskusi s tím, že vláda udělá vše pro maximální čerpání prostředků a pro všechny resorty představuje národní plán jednu z priorit.

Náměstek ministra pro evropské záležitosti Mgr. Marek Havrda, Ph.D. upozornil, že minulá vláda neměla strategii k naplnění milníků týkajících se střetu zájmů a protikorupčních opatření a současná vláda svým přístupem k této problematice získává kredibilitu evropských partnerů.

Místopředseda vlády a ministr pro místní rozvoj PhDr. Ivan Bartoš, Ph.D. doplnil, že na straně Evropské komise je patrná změna přístupu vzhledem ke změně situace i přístupu ČR

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR bere na vědomí předložený materiál a oceňuje jej jako pravdivý popis situace.

Bod 3 Různé

Předseda ČMKOS Josef Středula požádal, aby byli sociální partneři zahrnuti do budoucí důchodové komise.

Místopředseda vlády a ministr práce a sociálních věcí Ing. Marian Jurečka představil harmonogram prací na důchodové reformě s tím, že nejprve dojde na pracovní úrovni k upřesnění parametrů reformy a až po stanovení základních variant budou k diskusi přizváni sociální partneři i zástupci opozice.

Předseda ČMKOS Josef Středula doporučil dřívější zapojení sociálních partnerů do diskuse, aby mohly být jejich návrhy zváženy před samotným předložením reformy.

Místopředseda vlády a ministr práce a sociálních věcí Ing. Marian Jurečka informoval o přípravě dílčí novely zákona o státní službě formou poslaneckého návrhu i o zásadnější novelizaci zákona standardní cestou vládního návrhu, jež by měl být předložen v druhém pololetí letošního roku.

Předseda ČMKOS Josef Středula v této souvislosti upozornil na možné porušení sociálního smíru v případě neprojednání tohoto návrhu s odbory, s tím, že je třeba citlivě reagovat na možné obavy zaměstnanců ve služebním poměru.

Náměstek ministra vnitra prof. JUDr. Petr Hůrka, Ph.D. doplnil, že jednání s předsedou Odborového svazu státních orgánů a organizací je připraveno a uskuteční se dne 12. dubna 2022.

Viceprezident SP ČR Mgr. Jan Rafaj, MBA požádal o prověření funkčnosti systému migračních kvót v Programu kvalifikovaný zaměstnanec a připomněl problematiku jazykového vzdělávání dospělých uprchlíků.

Místopředseda vlády a ministr práce a sociálních věcí Ing. Marian Jurečka uvedl, že do systému jazykového vzdělávání se zapojí Úřad práce ČR prostřednictvím institutu rekvalifikace i prostřednictvím online platformy. Diskuse o pracovní migraci bude pokračovat v průběhu měsíce května.

Po projednání všech bodů programu 164. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR poděkovalpředsedajícíúčastníkům Plenární schůzea její zasedání ukončil.

Zpracoval:

Mgr. David Kadečka
výkonný sekretář
RHSD ČR